

Valsts prezidenta Egila Levita uzruna pie Jāņa Čakstes pieminekļa Jelgavā

Publicēts: 14.09.2019.

[Egils Levits](#)

Augsti godātais prezident, Vējoņa kungs!

Augsti godātais domes priekšsēdētāj, Rāviņa kungs!

Zemgalieši!

Jelgavnieki!

Mīļie tautieši!

Un arī austrumnieki!

I

Mūsu pirmais prezidents Jānis Čakste ir viens no Latvijas valstiskuma un mūsu demokrātijas lielākajiem simboliem. Viņu mēs atceramies kā valstsvīra etalonu, autoritāti saviem laikabiedriem un paraugu nākamajām Latvijas politiķu paaudzēm.

Prezidents Čakste bija starptautiska mēroga demokrāts, kura idejas un paveiktos darbus iespējams ietvert plašākā demokrātiskās domas attīstības kontekstā visā Eiropā un pasaulē.

Prezidenta Čakstes dzimšanas diena ik gadu 14. septembrī dod iespēju godināt mūsu izcilo valsts pamatu licēju un svinēt Latvijas

demokrātijas svētkus. Prezidenta Čakstes godināšana un viņa piemiņas kopšana vēsturiski ir viens no Latvijas valstiskumu apliecinājošiem un demokrātiskās tradīcijas stiprinošiem rituāliem mūsu sabiedrībai.

II

Tā nav nejaušība, ka šodien, Jāņa Čakstes dzimšanas dienā, mēs pulcējamies tieši Jelgavā. Jelgava ir prezidenta Čakstes pilsēta. Te viņš izauga par valstsvīru un mūsu lielo demokrātu.

Jelgavā ir aizvadīti Jāņa Čakstes skolas gadi, te viņš atgriezās sākt darba gaitas pēc studijām Maskavā. Zvērināta advokāta prakse un aktīvā darbība dažādās biedrībās šeit, Jelgavā, veidoja Jāņa Čakstes pasaules skatījumu un pieredzi.

No Jelgavas viņš reiz kā ievēlēts deputāts devās uz Krievijas impērijas pirmo parlamentu – pirmo Valsts domi – aizstāvēt latviešu tiesības. No Jelgavas, atsaucoties valsts proklamētāju aicinājumam, viņš devās arī vadīt jauno Latvijas valsti un Latvijas Tautas padomi.

III

Prezidents Čakste bija pārliecināts demokrāts. Demokrātiskās vērtības viņam bija patiesa personiskā un pilsoniskā pārliecība, kurai viņš vienmēr palika uzticīgs.

Pēc valsts proklamēšanas viņš šīs vērtības ierakstīja Latvijas tautas politiskajā kodā un jaunās valsts konstitucionālajos pamatos – Satversmē.

Kā Latvijas Tautas padomes priekšsēdētājs un Latvijas Satversmes sapulces prezidents viņš sekmēja parlamentārisma nostiprināšanos un ieviesa parlamenta darba organizācijas tradīcijas. Arī tieši pateicoties Jānim Čakstem, Latvija šodien ir izvēlējusies no vairākām demokrātijas formām tieši parlamentāro demokrātiju, kur politiskās varas centrs atrodas parlamentā.

Visos amatos Jānis Čakste ar savu darbu un personisko piemēru konsekventi stiprināja šīs vērtības un veidoja Latviju kā demokrātisku un tiesisku valsti. Viņš bija ne tikai demokrāts pēc politiskās pārliecības, bet arī jurists, kurš augsti vērtēja demokrātijas sasaisti ar tiesiskumu, jo modernā valstī demokrātija viena pati šodien nevar funkcionēt bez tiesiskuma. Demokrātija un tiesiskums vienmēr sader kopā.

IV

Prezidenta Čakstes politiskais mantojums ir liels izaicinājums katrai nākamajai paaudzei uzturēt aktuālus šos ideālus un turpināt veidot Latviju kā augsti attīstītu tiesisku demokrātiju.

Latvija ir mūsu visu kopējā lieta, kopējā atbildība un kopējā līdzdalība. Mūsu valstī katrs pilsonis ir vienvērtīgs ar citiem savā līdzatbildībā par demokrātisko Latviju un ir aicināts aktīvi iesaistīties labākas nākotnes veidošanā. Šeit ārkārtīgi svarīga ir aktīva pilsoniskā sabiedrība, par ko jau runāja arī domes priekšsēdētājs.

Prezidenta Čakstes dzīvesgājums ir iedvesmojošs paraugs tam, kā tas darāms vislabāk. Godprātīgs darbs savā profesijā, līdzdalība dažādās biedrībās, citās organizācijās, arī politiskajās partijās kopējā labuma vairošanai un gatavība vienmēr sekmēt savas tautas izaugsmi ir ķīla valsts labai attīstībai nākotnē.

Godināsim Jāni Čaksti šodien viņa 160. dzimšanas dienā! Godāsim un turēsim augsti viņa vērtības, kas stiprina Latviju! Sekmēsim demokrātiskas tiesiskas valsts nostiprināšanos un Latvijas pastāvēšanu cauri gadsimtiem!